

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılmasına İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Cansu Çetinkaya Aydoğdu¹

Cevdet Kırpık²

Makale Bilgisi

DOI: 10.21612/yader.2021.016

Makale Geçmişi

Geliş tarihi 16.11.2019

Düzeltilme 27.03.2021

Kabul 01.07.2021

Anahtar Sözcükler

Sosyal bilgiler

Öğretim yöntemi

Yaratıcı drama

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Öz

Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin nasıl kullanılabileceğini ortaya koymak ve yaratıcı drama yöntemi ile işlenen sosyal bilgiler dersine yönelik öğrencilerin görüşlerini belirlemektir. Yaratıcı drama yöntemi 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde yer alan Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanında uygulanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Araştırma grubunu Adana'daki bir özel okulun 5. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Sınıftaki öğrencilerin tamamı (17 kişi) yaratıcı drama uygulama sürecinde günlük tutmuş 9 öğrenciyle ise uygulama sonrasında bireysel görüşme yapılmış ve araştırma verileri elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Öğrenci günlüklerinden ve görüşmelerden elde edilen veriler neticesinde öğrencilerin sosyal bilgiler öğretiminde yaratıcı drama kullanımına olumlu baktıklarını, yaratıcı drama yönteminin dersi anlama düzeylerini, arkadaşlık ilişkilerine ve konuları hatırlama düzeylerini olumlu yönde etkilediğini ifade etmişlerdir. Öğrenciler, sunuş yoluyla anlatım yerine yaratıcı drama yöntemi ile ders işlemeyi tercih ettiklerini dile getirmişlerdir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan değerlerden başat olarak saygı, yardımseverlik ve sorumluluk gibi birçok değeri de bu süreç beraberinde kazandıklarını da belirtmişlerdir.

* Bu çalışma Cansu Çetinkaya Aydoğdu'nun Prof. Dr. Cevdet Kırpık danışmanlığında hazırladığı "Sosyal bilgiler dersinin yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesi: Bir eylem araştırması" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1 Doktora Öğrencisi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi, e-posta: cansucetinkaya@anadolu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4262-6653

2 Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi A.B.D., e-posta: cevdetk@erciyes.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-2183-1255

Students Opinions Related to the Creative Drama Method Used in Social Studies Lesson

Article Info

DOI: 10.21612/yader.2021.015

Article History

Received 01.03.2021

Revised 24.05.2021

Accepted 06.07.2021

Article History

Social studies

Teaching method

Creative drama

Article Type

Research paper

Abstract

The purpose of this research is to reveal how the creative drama method can be used in the Social Studies course and to determine the views of students about the Social Studies course taught with the creative drama method. Creative drama method was applied in the field of Production, Distribution and Consumption learning in 5th grade Social Studies course. Action research, one of the qualitative research patterns, was used in this search. The 5th grade students of a private school in Adana consisted of this search group. All of the students in the classroom (17 people) kept a diary in the process of applying creative drama, and 9 students were interviewed semi-structured after the creative drama application. The data obtained were analyzed by content analysis. As a result of the data obtained from student diaries and interviews, they stated that they regard students' use of creative drama in Social Studies teaching positively, that creative drama method positively affects their level of understanding, friendship relations and recalling topics. The students expressed that it is preferable to teach by means of transportation and creative drama method. In addition, they stated that they gained many values such as respect, benevolence and responsibility from the values in the Social Studies curriculum along with this process.

Giriş

Günümüzde neredeyse her alanda gelişim ve değişim yaşanmaktadır. Eğitim de bu alanlar arasında yer almaktadır. Zaman içerisinde bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarında meydana gelen değişimler eğitimdeki bu değişim ve gelişmeyi zorunlu kılmaktadır denebilir. Öğretim programları bu sebepten dolayı sürekli olarak çağın ihtiyaçlarına karşılık verebilecek şekilde yenilenmektedir. Bu öğretim programlarından biri de Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programıdır. Ülkemizdeki Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın gelişim süreci incelendiğinde en radikal değişimin 2005 yılında gerçekleştiği söylenebilir. Bu öğretim programının geliştirilmesinde bilim ve teknolojide meydana gelen değişimler, küreselleşme ve akademik alanda yapılan araştırmalar etkili olmuştur. Bu etmenler dikkate alınarak tasarlanan bu program yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak hazırlanmıştır (Akınar ve Kaymakçı, 2012). Yapılandırmacı yaklaşım, yapılandırmacılık kuramını şu şekilde tanımlar:

“Öğretimle ilgili bir kuram değil; bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır ve bu kuram, bilgiyi temelden kurmaya dayanır. Başlangıçta öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmiş ve zaman içinde öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım haline dönüşmüştür.”

Yapılandırmacı yaklaşım öğrenci merkezlidir. Öğrencilere bilgi doğrudan sunulmamaktadır. Öğrencilerin zengin bir öğrenme ortamında kişisel yaşantılarından yola çıkarak bilgiye ulaşmaları sağlanır. Bu süreçte tartışmalara ve grup çalışmalarına yer verilmelidir (Sönmez, 2011). Yapılandırmacı yaklaşım, 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın ardından yayınlanan öğretim programında da temel alınmıştır denebilir.

2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı uzun yıllar kullanıldıktan sonra 2018 yılına gelindiğinde Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı tekrar yenilenmiştir. Yenilenen öğretim programında yine öğrenciyi merkeze alan bir anlayış benimsenmiştir (MEB, 2018). Sınıf ortamında öğrenciyi merkeze alan ve öğrenciyi aktif kılmaya yönelik olan yöntem ve teknikler bulunmaktadır. Öğrencilerin hem aktif şekilde öğrenme sürecinde yer alabileceği hem de yaratıcılıklarının destekleneceği en önemli yöntemlerden biri de yaratıcı dramadır (Önder, 2016).

Günümüzde dramanın iki farklı boyutu olduğu kabul edilmektedir. Bunlardan biri öğretim yöntemi olarak kullanılan dramadır. Öğretim yöntemi olarak kullanılan dramada amaç önceden belirlenmiş bir konunun ve kazanımın ya da duyarlılığın oluşturulması ve farkındalığın kazandırılmasıdır (McCaslin, 2016). Günümüzde bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı dramanın birçok akademik çalışmada da kullanılan en yaygın tanımı şu şekildedir:

“Yaratıcı drama, bir grubu oluşturan üyelerin yaşam deneyimlerinden yola çıkarak, bir amacın, düşüncenin, doğaçlama, rol oynama (rol alma) vd. tekniklerden yararlanarak canlandırılmasıdır. Bu canlandırma süreçleri deneyimli bir lider/öğretmen eşliğinde yürütülürken kendiliğindenliğine (spontaniteye), şimdi ve burada ilkesine, -miş gibi yapmaya dayalıdır ve yaratıcı drama, oyunun genel özelliklerinden doğrudan yararlanır” (Adıgüzel, 2015, s.41).

Tanımdan da anlaşılacağı üzere yaratıcı drama öğrencilerin aktif kılınmasını sağlar. Bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı dramanın en önemli özelliği bilişsel, duygusal ve devinimsel boyutların hepsini öğretim ortamına taşıyabilmesidir. Bu özelliği sayesinde öğrenme ve duygular arasında ilişki kurulmasını sağlayan bir yöntemdir (Üstündağ, 2016). Birçok farklı duyunun

kullanılmasını sağlayan yaratıcı drama yöntemi genel olarak soyut bir içeriğe sahip olan sosyal bilgiler dersinde kullanmak dersi daha somut hale getirecektir denebilir. Heatcote (2008)'a göre eğitimde yaratıcı drama kullanmanın en büyük faydalarından biri öğrencilerin derse odaklanmasını sağlamasıdır. Öğrenciler ders içinde yaratıcı drama kullanıldığında saati merak etmiyor ve etraflarına saat görebilmek için bakmıyor. Bu durum sosyal bilgiler dersi için de geçerli olmuştur. Literatür incelendiğinde öğrenciler üzerinde yaratıcı drama yönteminin sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu tutum geliştirmede etkili olduğu ve akademik başarı ile öğrenmede kalıcılığı artırdığı tespit edilmiştir (Sarı, 2017; Uygungül, 2016; Aksüt, 2016; Bingöl, 2015; Rüzgar, 2014; Yılmaz, 2013; Karataş, 2011; Nayci, 2011; Aykaç ve Adıgüzel, 2011; Kartal, 2009; Zayimoğlu, 2006). Bu araştırmalarda genel olarak sosyal bilgiler dersi için yaratıcı drama yönteminden yararlanılabileceği önerilmiştir.

Bu araştırmada sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yöntemiyle çeşitli etkinlikler geliştirilmiştir. Bu sayede öğrencilerin deneyimlerinden yola çıkarak yaparak-yaşayarak öğrenme sağlaması ve eğlenerek öğrenmenin gerçekleşmesi için yaratıcı drama ders planları oluşturulmuştur. Araştırmanın amacı, yaratıcı drama yöntemi ile işlenen sosyal bilgiler dersine yönelik öğrencilerin görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla araştırmada aşağıdaki şu sorulara yanıt aranmıştır:

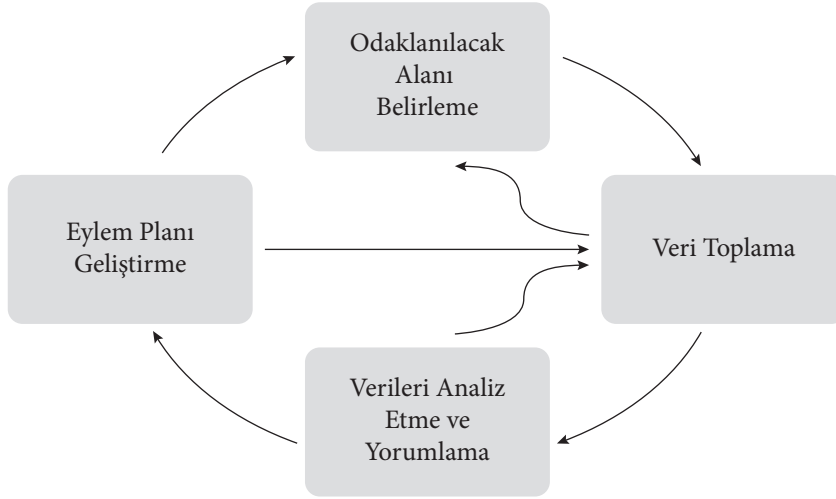
1. Yaratıcı drama yöntemi ile işlenen sosyal bilgiler dersine ilişkin öğrencilerin görüşleri nelerdir?
2. Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasıyla öğrencilerin derse yönelik ilgileri hakkında görüşleri nelerdir?
3. Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasıyla öğrencilerin derse anlama düzeyleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?
4. Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılması ile öğrencilerin derse hatırlama düzeyi hakkındaki görüşleri nelerdir?
5. Öğrencilerin, yaratıcı drama yönteminin olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Öğrencilerin, yaratıcı drama yönteminin faydalarına ilişkin görüşleri nelerdir?
7. Öğrencilerin ders işlenişi ile ilgili düşünceleri ve beklentileri nelerdir?
8. Öğrencilerin, sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılması ile Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan değerleri kazanmalarına ilişkin görüşleri nelerdir?
9. Öğrencilerin, sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının amacının ne olduğuna dair düşünceleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Bu araştırma ile 5. sınıf sosyal bilgiler dersi, Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanına yönelik 17 saatlik yaratıcı drama ders planları geliştirilerek yaratıcı drama yönteminin sosyal bilgiler öğretiminde nasıl kullanılabileceğine ilişkin fikir üretmek amaçlanmıştır. Bu nedenle araştırmanın deseni eylem araştırması olarak planlanmıştır. Çok sayıda araştırmacı, eylem araştırması için farklı modeller önermiştir. Bu modellerden bazıları döngüselken bazıları sarmal bir süreçtir ancak hepsi ortak

birtakım adımlar içermektedir. Bu çalışmada Mills (2011)'in döngüsel eylem araştırması modelinden yararlanılmıştır.

Şekil 1. Mills (2011)'in döngüsel eylem araştırması modeli

Odaklanılacak Alanı Belirleme: Eylem araştırmasının ilk basamağıdır. Araştırmacılar, odak alan belirlemek için öncelikle sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yöntemine yönelik alan yazını incelemişlerdir. Bu basamakta araştırmanın amacı belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması: Araştırmada, araştırma soruları göz önünde bulundurularak veri toplama araçlarına karar verilmiştir. Bu araştırmanın veri toplama araçlarını öğrenci görüşmeleri ve öğrenci günlükleri oluşturmaktadır. Uygulanan her bir yaratıcı drama ders planının ardından öğrenciler sürece ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eden günlükler tutmuşlardır. Uygulamaların sonrasında ise rastgele seçilen dokuz öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması: Araştırmada eylem araştırmasının doğası gereği verilerin analiz süreci, verilerin toplama süreci ile eş zamanlı olarak gerçekleştirilmiştir. Düzenli bir şekilde her hafta öğrenci günlükleri incelenmiş ve veriler özetlenmiştir.

Eylem Planının Geliştirilmesi: Bu çalışmayı yürüten araştırmacılarından biri Çağdaş Drama Derneğinin Yaratıcı Drama Eğitmenliği kursuna katılarak eylem planlarının geliştirilmesine katkı sağlamıştır. Yaratıcı drama yöntemiyle sosyal bilgiler dersi işlemeye yönelik 5. Sınıf Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanında yer alan 6 kazanımına yönelik 6 ders planı oluşturulmuştur. Bu ders planlarının uygulaması toplamda 17 ders saatinde gerçekleştirilmiştir. Yaratıcı drama yöntemine ilişkin ders planları hazırlanırken Adıgüzel (2018)'in oluşturmuş olduğu yaratıcı drama yöntemi ders planı süreci takip edilmiştir.

Eylem araştırması süreç odaklıdır. Belirli bir sürecin kendi ortamı içinde uzun süre çalışılması ve odaklanılan soruna ilişkin veri toplaması söz konusudur. Sınıf ortamında sunuş yolu ile anlatılan sosyal bilgiler derslerini sıkıcı bulunduğu öğrenciler tarafından ifade edilmiştir. Bu nedenle sosyal bilgiler derslerinin drama atölyesinde gerçekleştirilen yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesine araştırmacılar tarafından karar verilmiştir. Eylem araştırması yapan bir araştırmacı "araştırmacı notları, öğrenci ödevleri, günlükler, bireysel ya da odak grup görüşmesi, gözlem, dokümanlar" veri

toplama araçları olarak kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşmeler ile öğrenci günlüklerinden yararlanılmıştır. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Adana'nın Ceyhan ilçesindeki özel bir okulda öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Uygulama sürecinde öğrenci günlükleri tutulmuştur. Uygulama sonunda ise öğrencilerden 9'u ile bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Süreç içinde öğrenci günlükleri 5'i erkek 12'si kız olmak üzere toplam 17 öğrenciden toplanmıştır. Uygulama sürecinin sonunda ise 1'i erkek 8'i kız olmak üzere toplam 9 öğrenci ile görüşme yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın uygulama aşamasında öğrencilerden günlük tutmaları istenmiştir. Günlükler eylem araştırmalarında sıklıkla kullanılan veri toplama araçlarıdır. Günlükler sayesinde çalışma grubunda bulunanlar kendi eylemleri üzerinde düşünme fırsatı bulurlar (Öztürk, 2014). Günlükler sayesinde her bir eylem planına dair katılımcıların tamamından veri toplama şansı yakalanmıştır. Ayrıca

bu çalışmada yaratıcı drama uygulamaları sonrasında araştırmacıya esneklik tanıyan yarı-yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme soruları kullanılmıştır. Görüşme soruları uzman görüşü alınarak hazırlanmış ve çalışma grubuna uygulanmadan önce uygulama yapılan okulun farklı bir 5. sınıf şubesindeki bir öğrenci ile pilot görüşme yapılmış, alınan dönütlere göre gerekli düzeltmeler yapılmış ve görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması

2017-2018 eğitim-öğretim yılında araştırmacı tarafından çalışma grubuna yönelik olarak 5. sınıf sosyal bilgiler dersi, Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanındaki kazanımlara dair yaratıcı drama etkinlikleri hazırlanmıştır. Etkinlikler 17 öğrenciye 18 ders saati ile uygulanmıştır. Uygulama sürecinde her dersten sonra uygulamaya katılan bütün öğrenciler görüşlerini günlüklerine yazmışlardır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, sınıftaki öğrencilerden rastgele seçilen dokuz öğrenci ile uygulama sonrasında birebir yapılmıştır. Görüşmeler boş bir sınıfta öğrencinin rahat olacağı şekilde gerçekleştirilmiştir. Katılımcı öğrencilerin izniyle ses kayıtları alınmıştır. Öğrencilere isimlerinin çalışmanın hiçbir yerinde yer almayacağı ve diledikleri zaman çalışmadan çekilebilecekleri bilgisi verilmiştir.

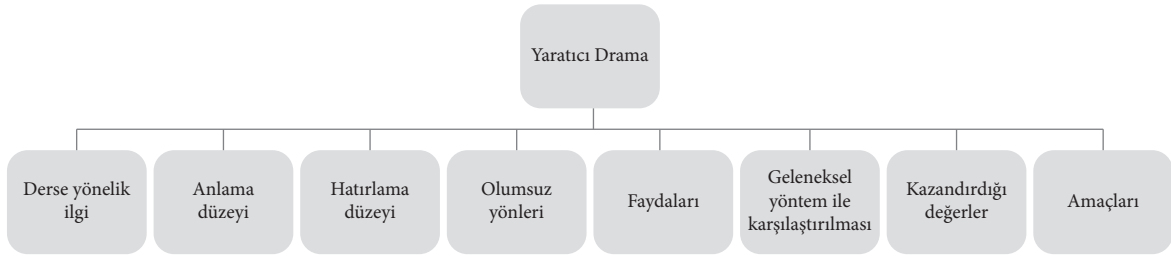
Verilerin Analizi

Öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler ve öğrenci günlükleri içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde amaç elde edilen verileri açıklayabilmek ve kavramları derinleştirerek onları açıklayan temalar oluşturmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışmada öğrenciler yarı yapılandırılmış görüşme ve öğrenci günlükleri için (birinci öğrenci Ö-1, ikinci öğrenci Ö-2 gibi) rastgele kodlamalar yapılmıştır. İlk üç görüşmeye dair kodlamalar ve üç öğrenciye ait günlükler iki araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız olarak ve eş zamanlı bir şekilde gerçekleştirilmiş böylece kodlamalardaki uyum oranına dikkat edilmiştir. İki araştırmacı tarafından gerçekleştirilen kodlamalarda %90 oranında uzlaşma olduğu görülmüştür. Öğrenme isteğinde

artış kodlamasını birinci araştırmacı duygu temasına kodlarken ikinci araştırmacı ilgi temasına kodlamıştır. Miles ve Huberman (1994)'a göre uzlaşma oranının %80'e yakın olması hatta verilerin büyüklüğüne göre %90 olması beklenmektedir (akt. Arastaman, Öztürk Fidan ve Fidan, 2018). Bu çalışmada Miles ve Huberman (1994) tarafından belirlenen formül ile uzlaşma oranı belirlenmiştir. $\Delta = C \div (C + \delta) \times 100$ formülü kullanılarak hesaplanabilir. Formülde, Δ : Güvenirlilik katsayısını, C : Üzerinde görüş birliği sağlanan konu/terim sayısını, δ : Üzerinde görüş birliği bulunmayan konu/terim sayısını ifade etmektedir. Diğer görüşmelere dair dokümanlar araştırmacılardan biri tarafından analiz edilmiş ancak bu analizlerin öncekilerle ve birbiriyle uyumu ikinci araştırmacı tarafından kontrol edilmiştir.

Bulgular

Araştırma kapsamında yaratıcı dramanın öğrencilerin derse yönelik ilgilerine etkisi, anlama düzeyine etkisi, hatırlama düzeyine etkisi, olumsuz yönleri, faydaları, geleneksel yöntem ile karşılaştırılması, kazandırdığı değerler ve amaçları temalarına ulaşılmıştır. Ortaya çıkan bulgular Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 2. Temalar

Şekil 1'de yer alan temalar, görüşmeler ve öğrenci günlüklerinden elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu temalardan yaratıcı dramanın derse yönelik ilgiye etkisi temalarına hem görüşmelerden hem de öğrenci günlüklerinden ulaşılmıştır. Diğer temalar ise öğrenci görüşmelerinden elde edilmiştir.

Yaratıcı Dramanın Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik İlgilerine Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 1. Yaratıcı Drama Uygulamaları ile Öğrencilerin Derse Karşı Olan İlgilerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Tema	f
En sevdiğim ders oldu	4
Derste artık sıkılmıyorum	2
Daha fazla ders çalışmak istedim	2
Dersi daha iyi anlamaya başladım	1

Yaratıcı drama öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik ilgilerini artırmalarını sağlamıştır. Tablo 1'de öğrencilerle yapılan görüşme sonrasında yaratıcı drama yönteminin derslerde kullanımı sonrasında derse karşı olan ilgilerinin olumlu yönde geliştiği görülmektedir.

Tablo 1’de yer alan görüşme verilerine göre öğrencilerin sosyal bilgiler derslerine karşı ilgilerinin olumlu yönde geliştiği görülmektedir. Öğrencilerin öğrenme ortamına yaratıcı dramanın girmesiyle birlikte en sevdikleri dersin sosyal bilgiler dersi olduğunu ifade etmeleri oldukça önemli bir bulgudur. Öğrencinin dersi sevmesi akademik başarılarını etkileyebilir. Ayrıca öğrencilerin derste sıkılmıyor olması ders ortamını sevdirecek diğer önemli bir bulgudur. Bu durumu Ö3, Ö4 ve Ö6 şu şekilde özetlemiştir:

“Şimdi ben zaten sosyal bilgileri ilgiliydim. Ama drama yapınca olumsuz yönünde değiştirmede. Olumlu yönde değiştirdi severek girdiğim bir ders oldu. Mesela ben eskiden sosyal bilgiler diye bağırmazdım sevmezdim o kadar ama şu an dramaya gideceğimizde çok seviyorum.” (Ö3)

“Sosyal bilgiler dersleri en sevdiğim dersler oldu.” (Ö4)

“Diğer dersler sıkıcı oluyor ama sosyal bilgiler dersini drama ile işlediğimiz için sıkılmıyoruz.” (Ö6)

Yaratıcı drama yöntemi öğrencilerin öğrenme isteğini de arttırmıştır. Bu durum da **öğrencilerin akademik başarılarına olumlu bir şekilde yansıyacaktır. Görüşme yapılan öğrenciler ise dersi daha iyi anlamaya başladığını ifade etmiştir. Bu durumu Ö1, Ö9 ve Ö5 kodlu öğrenciler şu şekilde ifade etmiştir:**

“Sosyal bilgiler dersine hep girmek istedim. Eğleniyorum ve öğrenme isteğim daha çok artıyor.” (Ö1)

“Daha iyi anlamaya başladım.” (Ö9)

“Sosyal bilgiler dersine daha fazla çalışmaya başladım.” (Ö5)

Öğrencilerin çoğunluğu sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasıyla en sevdikleri dersin artık sosyal bilgiler dersi olduğunu dile getirmişlerdir. Öğrencilerin artık derslerde sıkılmıyor olmaları da yine görüşmeler sonucunda elde edilen veriler arasındadır. Yaratıcı drama aynı zamanda öğrencilerin Öğrenci günlüklerinden elde edilen veriler görüşmelerden elde edilen verilerle paralellik göstermektedir. Öğrenciler derslerde artık sıkılmadıklarını, sürekli sosyal bilgiler dersine girmek ve yaratıcı drama ile her gün ders işlemek istediklerini günlüklerinde şu şekilde bahsetmişlerdir:

“Çok güzel bir gündü ve canlandırmanın çok güzeldi. Hatta teneffüs zili çaldı ve biz çıkmak istemedik. (Ö9)”

“2 saat çok çabuk geçti. Ben hala kafamda bir ders daha varmış gibi düşünüyorum. Sizinle ders çok zevkli. (Ö4)”

“Ben çok mutluyum. Keşke her saatimiz sosyal bilgiler dersi olsa. Derslere gelince iyi anlıyorum. Etkinlikleri severek yapıyorum. (Ö17)”

Yaratıcı drama etkinlikleri neticesinde öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu bakış açıları geliştirdikleri hem günlük hem de görüşmelerden elde edilen verilerde görülebilir.

Yaratıcı Drama Yönteminin Sosyal Bilgiler Dersini Anlama Düzeyine Etkisine İlişkin Bulgular

Öğrenciler açısından yaratıcı drama yönteminin sosyal bilgiler dersi konularını anlama düzeylerine bir etkisi olup olmadığına yanıt aranmıştır. Tablo 2’de yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin dersi anlama düzeylerine etki edip etmediğine dair görüşmelerden elde edilen bulgular verilmiştir.

Tablo 2. *Yaratıcı Dramanın Dersi Anlama Düzeyine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Tema	f
Etkiledi	7
Etkilemedi	2

Öğrencilerin çoğu görüşmelerde yaratıcı drama yönteminin dersi anlama düzeyini olumlu yönde etkilediğini söylemiştir. Dersi daha iyi anladıklarını örnekler vererek de açıklayan öğrenciler olmuştur. Bazı öğrenciler ise bu durumu derste eğlendikleri için daha iyi anladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin bu durumla ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Olumlu düzeyde etkiledi. Yine eğlendiğim için aklımda kaldı. Yine olsa yine işlerim öğretmenim.” (Ö2)

“Etkili daha iyi anlıyorum hem oyun oynuyoruz hem ders işliyoruz.” (Ö6)

“Göstermeden olmuyordu. Ama dramayla daha iyi anladım. Mesela ithalat ve ihracatı drama olmasaydı anlayamazdım.” (Ö9)

“Evet bir dahaki konulara geri döndüğümde dersi daha iyi anladığımı fark ettim.” (Ö5)

“Daha iyi anlıyorum.” (Ö4)

Bilişsel düzey bakımından yüksek olan iki öğrenci ise dersi anlama düzeyine etki etmediğini Sosyal bilgiler dersini daha önce de anladıklarını fakat derse karşı öğrenme isteklerinin arttığını belirtmişlerdir. Ö3 ve Ö7 bu durumu şu şekilde belirtmiştir:

“Ders anlama düzeyime hiçbir etki etmedi bence çünkü iki türlü de anlıyorum dersi. Ama dramada daha çok öğrenme isteği oluyor içimde. Şimdi sonuçta yani ders deftere yazıp öğrenmek değil de hayatı oyuna çevirip öğrenmek daha eğlenceli.” (Ö3)

“Ben sosyal bilgiler dersini her türlü anlıyorum. Yani bana kolay geliyor. Daha çok tarihle ve yaşadığımız yerle ilgili olduğu için bana kolay geliyor. Burada daha çok eğlendiğimiz için daha çok çalışmam geliyor.” (Ö7)

Öğrencilerin çoğunluğu görüşmede yaratıcı dramanın sosyal bilgiler dersini anlama düzeyini olumlu yönde etkilediğini söylemiştir. İki öğrenci ise herhangi bir etki etmediğini eskiden de sosyal bilgiler dersini anladıklarını fakat eskisine göre daha çok öğrenme isteklerinin bulunduğunu dile getirmişlerdir.

Yaratıcı Drama Yönteminin Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Konularını Hatırlama Düzeyine Etkisine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi içerisinde yaratıcı drama yönteminin konuları hatırlama düzeylerine etkisinin ne olduğuna yanıt aranmıştır. Tablo 3’te öğrencilerle yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3. *Yaratıcı Drama Yönteminin Konuları Hatırlama Düzeyine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Tema	f
Olumlu etki etti	9

Tablo 3'e göre öğrencilerin tamamı yaratıcı drama yönteminin konuları daha iyi hatırlamalarını sağladığını söylemiştir. Hatırlama düzeyine olumsuz etki ettiğine dair hiçbir öğrenci yanıt vermemiştir. Bu duruma ilişkin bazı öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir:

“Tabii ki etki etti olumlu şimdi mesela ithalat ve ihracat kavramları dramada yaptığımız bir oyun sayesinde aklımda kaldı kalemi al at gibi bir oyun oynamıştık. (Ö3)”

“Çok etki etti. Çünkü eğlendiğim için unutmamış oluyorum. Bazen sınıfta işlediğimizde unutuyordum öğretmenim. İlla ki çalışmam gerekiyordu. Şimdi drama yaparken bile çalışmış oluyorum. (Ö2)”

“Evet drama ile işlediğimiz konuları daha iyi hatırladım. (Ö5)”

Farklı bilişsel düzeydeki öğrencilerden alınan bu cevaplar sonrasında yaratıcı drama yönteminin uygulandığı Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanının konularına yönelik öğrencilere sorular sorulmuştur. Öğrencilerin çoğunluğunun bu sorulara doğru yanıtlar verdiği görülmüştür. Bu soru ve cevaplardan bazıları şöyledir:

“Satın aldığın bir ürünle ilgili sorun yaşarsan bu konuda neler yapabilirsin? (Öğretmen)”

“Öncelikle markete giderim markete sorarım eğer ürünü iade almazlarsa tüketici haklarına başvururum. (Ö2)”

“Ürünleri alırken öncelikle masraf olmaması için liste yapmalıyız. Son tüketim tarihine TSE damgası olup olmadığına dikkat etmeliyiz Ürünlerin açılıp açılmadığını dikkat etmeliyiz. “Kullandığın bir ürün size ulaşana kadar hangi aşamalardan geçiyor? (Öğretmen)”

“Hocam ilk başta üretiliyor ürün sorunları varsa onlar gideriliyor ondan sonra diğer bölgelere dağıtım gerçekleşiyor. En sonda biz alıyoruz kullanıyoruz tüketiyoruz. (Ö5)”

“Yaşadığın bölgede var olan ekonomik faaliyetlere göre gelişen meslekler neler? (Öğretmen)”

“Mesela tarıma bağlı olarak çiftçilik, gıda mühendisliği, ziraatçılık seracılığa bağlı olarak ne gelişiyor bilmiyorum. Turizme bağlı olarak resepsiyonist, turizm rehberleri. (Ö3)”

Öğretmenin sormuş olduğu çeşitli sorulara farklı bilişsel düzeylere sahip olan öğrenciler büyük çoğunlukla doğru yanıtlamıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmenin yapıldığı tarih ile konuların bitiş tarihi düşünüldüğünde aradan geçen zamana rağmen (4 hafta) öğrencilerin sorulara büyük çoğunlukla yanıt verebiliyor olmaları önemli bir bulgu olduğu söylenebilir. Yaratıcı drama yöntemi öğrencilerin konuları hatırlama düzeylerine olumlu yönde etki etmektedir denebilir.

Yaratıcı Drama Yönteminin Olumsuz Yönlerine İlişkin Bulgular

Öğrenciler açısından yaratıcı dramanın olumsuz yönlerinin olup olmadığı eğer varsa bunların neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Tablo 4’te öğrencilerle yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. *Yaratıcı Drama Yönteminin Olumsuz Yönlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Tema	f
İstediğim arkadaşlarla grup olamamak	7
İstemediğim bir durum yok	2
Grup içerisinde dinlenmemek	1

Tablo 4’e göre öğrencilere “Yaratıcı dramanın sevmediğin yönleri oldu mu?” sorusu yöneltildiğinde en sık vermiş oldukları cevap samimi oldukları arkadaşlarıyla sürekli olarak grup çalışması yapamamak olmuştur. Fakat bu durum daha önceden de belirtildiği gibi birbirlerini daha yakından tanımalarını sağlamış ve samimiyetlerini arttırdığını kendileri görüşmelerde söylemişlerdir. Öğrencilere “Neden bazı arkadaşlarıyla grup çalışması yapmak istemiyorsun?” diye sorulduğunda ise kendilerini dinlemeyen kişilerden hoşlanmadıklarını dile getirmişlerdir. Ö2 ve Ö3 bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“İlk başlarda olmuştum istemediğim gruplar olduğu için. Mesela B...’den rahatsız olmuştum çünkü B... beni dinlemiyordu.” (Ö2)

“Dramanın sevmediğim yönleri şöyle oldu istediğin kişilerle eşleşmeyebiliyorsun. Dinlemeyen kişiler olabilir Dinlenmediğim zaman çok sinirleniyorum.” (Ö3)

Öğrenci günlüklerinde de rastlanan bir bulgu olan farklı cinsiyetlerin bir arada çalışmayı istememe durumu görüşmelerde de dile getirilmiştir. Bazı öğrenciler için grup içinde karşı cinsin bulunması da bir problem durumu yaratmıştır. Ö6 bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Gruplara ayrılınca erkek gelmesini sevmiyorum. Sevmediğim kişilerle grup olunca olmuyor.” (Ö6)

Yaratıcı drama yöntemi uygulama aşamasında grup çalışmalarına oldukça fazla yer verilmiştir. Grup çalışmalarında öğrencilerin birbirleriyle fikir alışverişi yaparak ortak bir karara varmaları gerekir. Öğrenciler ise gruplarda tek başına fikir üreten kişi olmak istemediğini dile getirmiştir. Ö1 konuyla ilgili şu şekilde görüş belirtmiştir:

“Mesela öğretmenim sınıftan bazı arkadaşlarla grup olunca canlandırma için herhangi bir fikir çıkmıyor. Tek başıma düşünmek zorunda kalıyorum.” (Ö1)

Yaratıcı drama yönteminin olumsuz yönü öğrenciler açısından istedikleri arkadaşlarıyla aynı grupta olamamak olmuştur. Grup çalışmalarında öğrenciler dinlenmemekten şikayetçi olmuşlardır. İki öğrenci ise olumsuz bir durumun olmadığını ifade etmiştir. En çok söylenen olumsuz yön istedikleri arkadaşlarıyla aynı grupta olamamak olsa da görüşmelerde elde edilen veriler sınıf içi dayanışmanın ve samimiyetin arttığı yöndedir.

Yaratıcı Drama Yönteminin Faydalarına İlişkin Bulgular

Öğrenciler açısından sosyal bilgiler derslerini yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesinin ardından ne tür faydalar sağladığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Tablo 5’e öğrencilerle yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 5. *Yaratıcı Drama Yönteminin Faydalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Tema	f
Konuları daha iyi anlamak	4
Etkinliklerle bilgilerin kalıcılığını artırmak	4
Uygulamalarla öğrenmek	1

Tablo 5'e göre öğrencilerin görüşmelerinden elde edilen veriler öğrencilerin "Üretim, Dağıtım ve Tüketim" öğrenme alanının yaratıcı drama yöntemiyle işlenmesinden dolayı konuları daha iyi anladıkları, etkinliklerle öğrenmeleri kalıcı hale getirdikleri ve uygulama yaparak öğrenmeyi sevdiği ortaya çıkmıştır. Konuyla ilgili bazı öğrenciler şu şekilde görüş belirtmiştir:

"Drama ile işleyince bir şeyi daha çok anlıyorum. (Ö1)"

"...daha iyi anladım o oyunlar aklımda kaldığı için unutmamış oldum. (Ö2)"

"Çok güzel oldu hocam hem uyguluyorduk hem de yanlışlarımızı görünce siz canlandırmada düzeltiyordunuz sonra yazıyorduk güzel anlıyorduk o yüzden çok güzeldi diyebilirim. (Ö5)"

"Dersleri daha da iyi anladım. (Ö9)"

Yaratıcı drama yöntemi sayesinde öğrenciler öğrenme ortamının merkezinde olmuşlardır. Canlandırmalar ve uygulamalar yaparak öğrenme fırsatı yakalamışlardır. Öğrencilerin bu görüşlerinden yola çıkarak yaratıcı drama uygulamalarının öğrencilerin konuları daha iyi anlamasını sağlayarak bilgilerin kalıcılığını arttırdığı söylenebilir.

Yaratıcı Drama Yönteminin Geleneksel Yöntemle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Görüşmelerde öğrenciler yaratıcı drama ile sınıfta geleneksel yöntemlerle ders işleme arasında kıyaslamalarda bulunmuştur. Tablo 6'da öğrencilerin çoğunlukla tercih ettikleri yöntem bulunmaktadır.

Tablo 6. *Dersin Yaratıcı Drama Yöntemiyle İşlenmesi ile Geleneksel Yöntemle İşlenmesi Arasında Kıyaslama Yapılmasına İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Tema	f
Yaratıcı drama	9
Geleneksel Yöntem	0

Tablo 6'ya göre görüşme yapılan öğrencilerin tamamı sınıf içerisinde öğretmen tarafından geleneksel yöntemle anlatılan ders yerine yaratıcı drama yöntemiyle işlenen dersi tercih etmişlerdir. Öğretmen bunun sebebini sorduğunda öğrenciler tarafından en sık verilen cevap öğretmenin sınıf içerisinde anlatım yöntemi kullanmasının dersi sıkıcı hale getirdiği söylenmiştir. Konuyla ilgili Ö1 şu şekilde görüş belirtmiştir:

"Drama tabi ki öğretmenim. Çünkü ben dersi sınıfta işlerken bunalıyorum. Dramada sizi de daha çok dinleyişim geliyor." (Ö1)

Yaratıcı drama yöntemi ders içerisinde öğretilecek olan bilgilerin öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerini ve o bilgilere dair yaşantılar oluşturmalarını sağlar. Bazı öğrenciler yaratıcı drama yöntemini bu özelliğinden dolayı tercih ettiklerini söylemişlerdir. Ö3 bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Yaratıcı drama ile normal ders anlatımı arasında çok büyük fark var. Sınıfta yaşayarak öğrenmediğimiz için daha az kalıcı oluyor. Ama dramada canlandırma yaparken ya da oyun oynarken hayatı yaşayarak öğreniyormuş gibi oluyor.” (Ö3)

Çocukların vakit ayırmayı en çok sevdiği şey genellikle oyun oynamaktır. Bazı öğrenciler ise oyun oynayarak ders işleme fırsatı yakaladıkları için yaratıcı dramayı tercih ettiklerini dile getirmişlerdir. Ö4 bu durumu şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Dramada oyun oynuyoruz. Daha yaratıcı ve keyifli geçiyor.” (Ö4)

Öğrenciler, sınıf içerisinde öğretmenin aktif olduğu ders işleme şekline ziyade yaratıcı drama yöntemiyle ders işleme şeklini tercih ettikleri görülmektedir. Bunun genel sebebi bizzat kendilerinin aktif olmasıdır denilebilir. Bu durum ders içerisinde eğlenmelerini de sağlamış ve derse olan ilgilerini de arttırmıştır.

Yaratıcı Drama Yönteminin Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerlere Etkisine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ders içerisinde yaratıcı drama kullanımı sayesinde sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlerden hangilerini kazandıklarının yanıtı aranmıştır. Görüşmelere katılan öğrencilere sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlerin listesi verilmiş sonrasında öğrencilere soru yöneltilmiştir. Tablo 7’de öğrencilerin görüşmelerde ifade ettikleri değerlere yer verilmiştir.

Tablo 7. *Yaratıcı Drama Yöntemi ile Kazanılan Değerlere İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Tema	f
Saygı	9
Yardımsızlık	7
Sorumluluk	6
Özgürlük	5
Dayanışma	4
Dürüstlük	4
Çalışkanlık	4
Adalet	4
Sevgi	4
Barış	3
Bağımsızlık	3
Eşitlik	3
Aile Birliğine Önem Verme	2
Duyarlılık	1
Tasarruf	1

Tablo 7’ye göre yaratıcı drama yönteminin kullanılmasıyla öğrencilerin sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlerden sıklıkla saygı kavramını dile getirdikleri görülmektedir. Öğrenciler, bunun sebebi olarak grup çalışmalarında birbirlerinin fikirlerini dinlemeyi ve saygı duymayı öğrendiklerini aksi durumlarda karmaşanın ortaya çıktığını söylemişlerdir. Ö3 bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Saygı, mutlaka olmak zorunda. Birbirimizin düşüncelerine saygı duymak zorundayız. Bunu yapmazsak dramada anlaşmazlıklar ortaya çıkabilir.” (Ö3)

Öğrencilerin bir diğer sık vermiş oldukları yanıt ise “yardımseverlik” olmuştur. Yardımseverlik değerini ise öğrenciler gruplar içerisinde rolünü unutan arkadaşlarının rolünü tamamlamaları ile ya da görevini yerine getirme durumlarında kazandıklarını ifade etmişlerdir. Ö5 bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Yardımseverlik örneğın bir arkadaşım görevini unutunca ona yardım etmek veya bir konuyu tamamlamak bana yardımseverlik kazandırdığını düşünüyorum.” (Ö5)

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun verdiği bir diğer yanıt ise “sorumluluk” olmuştur. Öğrenciler yaratıcı drama atölyeleri içerisinde birçok görev almışlardır. Öğrenciler yaratıcı drama atölyeleri süresince kendilerine düşen görevleri yerine getirdiklerinde ise sorumluluk bilincini de kazandıklarını söylemişlerdir. Ö1 bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Siz bize bir görev veriyorsunuz. Biz o görevi yerine getirince sorumluluğımızı da yerine getirmiş oluyoruz.” (Ö1)

Öğrenciler yaratıcı drama süreçlerinde kendilerini özgür hissettiklerini de sıklıkla ifade etmişlerdir. Yaratıcı drama süreçlerinde sürecin içeriğini öğrenciler kendileri tasarlar ve yeni fikirler üretirler. Bu durum onların özgürlüğü de sıklıkla söylemelerini sağlamıştır denebilir. Ö4 ve Ö6 bu durumu şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Sonra özgürlük siz bize bir konu veriyorsunuz biz istediğimiz gibi dolduruyoruz.” (Ö4)

“Mesela öykü yazın dediğiniz zaman biz özgürce düşüncelerimizi yazıyoruz. Siz şunu yazın demiyorsunuz.” (Ö6)

Yaratıcı drama süreçleri içerisinde sıklıkla grup çalışmaları yapan öğrenciler dayanışma duygusunun da arttığını sıklıkla ifade etmişlerdir. Grup içerisinde öğrencilerin birlikte hareket etmesi birbirini destekleme ihtiyacını ve dayanışma duygusunu arttıran etkenler arasında gösterilmiştir. Ö1 ve Ö7 bu durumu şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Öğretmenim hepimiz bir araya gelince aile gibi oluyoruz. Aile gibi olunca da birbirimizi desteklememiz ve açıklarımızı kapatmamız gerekiyor.” (Ö1)

“Hep birlikte olduğumuzda dayanışma içerisinde bir şeyler ortaya çıkarıyoruz.” (Ö7)

Sosyal bilgiler derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasıyla beraber öğrencilerin derse karşı ilgilerinin olumlu yönde geliştiğı, dersi daha çok dinlemek ve çalışmak istedikleri öğrenci günlüklerinde karşımıza çıkmıştır. Görüşmelerde de kazanılan değerlerden birinin “çalışkanlık”tır. Öğrenciler yapılan görüşmelerde de sosyal bilgiler dersine yaratıcı dramadan sonra daha çok çalışmak istediklerini dile getirmişlerdir. Ö6 bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Çalışkanlık öğretmenim. Çünkü artık daha çok sosyal bilgilere çalışasım geliyor.” (Ö6)

Tablo 7’ye göre bir diğer sık bahsedilen değer ise “sevgi” olmuştur. Görüşmelerden elde edilen veriler bu noktada öğrenci günlükleri ile paralellik gösteriyor. Öğrenciler günlüklerinde küs oldukları arkadaşları ile barıştıklarını ya da ön yargılı oldukları arkadaşları ile artık daha samimi olduklarını ifade etmişlerdir. Yine görüşmelerde de öğrenciler bu durumdan söz ederek aralarındaki sevginin daha çok kuvvetlendiğini söylemişlerdir. Ö8 bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Sevgi öğretmenim. Naz ile ben birinci dönemden beri küstüm ama dramayla beraber sevmeye başladım. Aynı grupta olmuştuk.” (Ö8)

Yaratıcı drama içerisinde gerçekleştirilen grup çalışmaları esnasında ortaya çıkan yaşantılar birçok değer ortaya çıkmasında yardımcı olmuştur. Öğrenciler grupla beraber hareket ettikleri için aile birliğine verilen önemin de bu noktada anlaşılır hale geldiğini ifade etmişlerdir. Ö3 bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Aile birliğine önem verme değeri ise grup olarak hareket ettiğimiz için bunun etki ettiğini düşünüyorum.” (Ö3)

Öğrencilerin yaratıcı drama yöntemi ile kazandıklarını ifade ettiği bir diğer değer ise “tasarruf” olmuştur. Yaratıcı drama yöntemiyle işlenen Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanının bir konusu olan Bilinçli Tüketicilik’ten yola çıkarak öğrenciler bu değeri de kazandıklarını ifade etmişlerdir. Ö1 bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Tasarruf çünkü bilinçli bir tüketici olabilmemiz için tasarruflu da olmamız gerekir. Bununla ilgili canlandırma da yapmıştık.” (Ö1)

Tablo 7’deki öğrenci yanıtları sosyal bilgiler dersi müfredatında yer alan değerler ile doğrudan ilişkilidir. Bu yanıtlardan yola çıkarak bir yaratıcı drama atölyesi içerisinde birçok değere bir derste değinme şansı yakalanabilir. Bu bağlamda yaratıcı drama yönteminin değer öğretiminde de kullanılabilmesi söylenebilir.

Sosyal Bilgiler Derslerinde Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanmanın Amaçlarına İlişkin Bulgular

Öğrenciler için ders içerisinde yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanılmasının amaçlarının neler olabileceğinin yanıtı aranmıştır. Tablo 8’e öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 8. *Ders İçinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılmasının Amaçlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Tema	f
Eğlenerek öğrenmek	4
Kalıcı öğrenmeyi sağlamak	3
Konuları pekiştirmek	2
Dayanışma ortamı oluşturmak	1

Tablo 8’e göre öğrencilerin ders içinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının amacını en çok “eğlenerek öğrenme” olarak ifade etmişlerdir. Öğrenci günlüklerinde öğrenciler yaratıcı dramayla birlikte sosyal bilgiler derslerinde sıkılmadıklarından sıklıkla bahsetmişlerdir. Görüşmelerde ise yaratıcı drama kullanılmasının amacının eğlenerek öğrenmek olduğu en sık tekrar edilen yanıt olmuştur. Eğlenerek öğrenmenin daha kalıcı öğrenmeler sağladığı ve bilgileri pekiştirmede yardımcı olduğu öğrenciler tarafından görüşmelerde ifade edilmiştir. Ö3 ve Ö8 konuyla ilgili şu şekilde ifadelerde bulunmuşlardır:

“Hem eğlenirken hem de öğrenmekti. Böylelikle öğrendiklerimiz daha kalıcı oluyordu.” (Ö3)

“Daha iyi öğrenmek. Öğrendiğimiz bir konuyu dramayla daha çok eğlenerek pekiştirmek.” (Ö8)

Yaratıcı drama süreçlerinde öğrenciler küçük ve büyük gruplarla çalışmalar yapmış birlikte yeni ürünler ve durumlar ortaya koymuş ve fikirlerini paylaşma imkânı bulmuşlardır. Böyle bir ders ortamında dayanışma da ortaya çıkmıştır. Bazı öğrenciler bu durumu görüşmelerde ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili Ö7'nin ifadesi şu şekildedir:

“Birlik ve beraberlik içerisinde bir şeyler yapabilmek birbirimizin düşüncelerine saygı duymayı birbirimizi küçük görmemeyi amaçladık öğretmenim.” (Ö7)

Öğrenciler yaratıcı dramanın derslerde kullanılmasının amacını en çok eğlenerek öğrenmek için olduğunu söylemişlerdir. Yaratıcı drama yöntemi sayesinde kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmek ve konuları pekiştirmek ise öğrenciler tarafından verilen bir diğer yanıt olmuştur. Grup çalışmalarının çok yapıldığı yaratıcı drama sürecinde dayanışma ortamı oluşturmak da verilen yanıtlar arasındadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Sosyal bilgiler dersinin yaratıcı drama yöntemi ile nasıl bütünleştirilebileceği üzerinde durulmuş ve 17 kişilik bir çalışma grubuyla etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler, bu uygulamalar sırasında eğlendiklerini, mutlu olduklarını ve yöntemi sevdiklerini ifade etmişler bazı öğrenciler ise kendilerine olan güvenlerinin arttığını söylemişlerdir. Yalçınkaya (2010) tarafından yapılan çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir: Öğrenciler, dersin zevkli ve eğlenceli geçtiğini ve kendilerini mutlu hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Yaratıcı drama etkinlikleri öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik ilgilerini olumlu yönde etkilediği görülebilir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde öğrencilerin çoğunluğu sosyal bilgiler dersinin artık en sevdikleri ders olduğunu dile getirmişlerdir. Öğrencilerin dersi eğlenceli bularak artık sıkılmadıklarını hem görüşmelerde hem de günlüklerinde ifade etmişlerdir. Bryce (2006)'a göre öğrenenler, eğlenceli öğrenme ortamlarında daha kolay öğrenirler (akt. Günüş, Odabaşı ve Kuzu, 2012, s. 315). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasıyla öğrencilerin derse karşı olan tutumlarında olumlu etki oluşturduğu birçok çalışmanın da sonuçları arasındadır (Arısoy, 2019; Uygungöl, 2016; Aksüt, 2016). Yaratıcı drama yöntemi öğrencilerin sosyal bilgiler dersini sevmesinde ve olumlu duygu ve düşünce geliştirmesinde etkili olabilir denebilir.

Yaratıcı drama yönteminin sınıf içinde kullanılması öğrenciler arasındaki iletişime de olumlu şekilde yansımıştır. Geleneksel yöntemde genellikle öğrenciden öğretmene yönelik bir aktarım söz konusudur. Yaratıcı drama yöntemi bu durumu değiştirmektedir. Çalışma grubu öğrencilerinde bu durum arkadaşlık ilişkilerinin olumlu gelişmesi açısından etkili olmuştur. Birbirleriyle olan samimiyetleri artmış, grup içi dayanışma ortaya çıkmış, birbirlerini daha yakından tanıma fırsatı yakalamış ve birbirlerini dinlemeyi öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Yaratıcı drama yöntemi öğrencilerin genel olarak sosyal bilgiler dersini anlama düzeylerini olumlu etkilemiştir. Yaratıcı drama yöntemiyle işlenen bazı konuların geleneksel yöntemle anlatılması durumunda anlayamayacaklarını ifade etmişlerdir. Eğlenerek öğrenmenin de bu durumda etkili olduğunu dile getirmişlerdir. Genel olarak sosyal bilgiler dersi iyi olan iki öğrenci ise anlama düzeylerine olumlu ya da olumsuz bir etki etmediğini söylemişler ancak derse karşı öğrenme isteklerinin arttığını ifade etmişlerdir. Yaratıcı drama yönteminin sosyal bilgiler dersinde akademik başarıya olumlu etki ettiği bazı araştırmalar tarafından da kanıtlanmıştır: (Aykaç, 2008; Nayci ve Adıgüzel, 2017; Rüzgar, 2014; Sarı, 2017) bu çalışmalardan bazılarıdır. Öğrenci görüşleri ile bu çalışmaların sonuçları arasında bir örtüşme söz konusudur denebilir. Yaratıcı drama yönteminin

öğrencilerin konuları hatırlama düzeyinde de olumlu bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Yarı yapılandırılmış görüşmelere katılan bütün öğrenciler konuları hatırlama düzeylerine olumlu etki yaptığını söylemiş ve ardından araştırmacı tarafından sorulan sorulara doğru yanıt vermişlerdir. Literatür incelendiğinde sosyal bilgiler dersinde kullanılan yaratıcı drama yöntemi ile öğrenmede kalıcılığı sağladığı ortaya çıkmıştır. Arısoy (2019) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yöntemi kullanılmış ve belirli bir süre sonunda kalıcılık testi uygulanmıştır. Test sonucunda öğrenmelerin kalıcı olduğu ortaya çıkmıştır. Sarı (2017) tarafından yapılan araştırmada yine sosyal bilgiler dersinde kullanılan yaratıcı drama yönteminin öğrenmede kalıcılık üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin çoğunluğu yaratıcı dramanın olumsuz yönünü istediği arkadaşları ile grup olamamak olarak göstermiştir. Ancak yine görüşme yapılan öğrencilerin çoğunluğu yapılan grup çalışmaları sayesinde sınıf içi samimiyetlerinin arttığını ve birbirlerini daha yakından tanıma fırsatı yakaladıklarını söylemişlerdir. Bu açıdan incelendiğinde öğrenciler yapılan grup çalışmalarında istedikleri arkadaşları ile grup olamamayı her ne kadar bir olumsuzluk olarak aktarsalar da olumlu sonuçlar doğurduğunu yine kendileri ifade etmişlerdir. Bir başka öğrenci ise olumsuz yön olarak grup çalışmalarında arkadaşları tarafından dinlenmediği için rahatsız olduğunu dile getirmiştir. Öğrenciler yaratıcı dramanın konuları daha iyi anlamalarını sağlamasını, öğrenmelerinde kalıcılığı artırmasını ve uygulamalarla severek öğrenme olanağı tanınmasını olumlu yönleri olarak ifade etmişlerdir. Görüşme yapılan öğrencilerin çoğunluğu hem bu olumlu yönlerden dolayı hem de yaşamış oldukları duyguları sebep göstererek geleneksel yöntem yerine yaratıcı drama yöntemini tercih ettiklerini ifade etmişlerdir.

Yaratıcı drama yöntemi ile görüşme yapılan öğrencilerin tamamı yaratıcı drama yöntemi ile saygı değerini kazanma olanağı elde ettiklerini ifade etmişlerdir. Sonra sırasıyla yardımseverlik, sorumluluk, özgürlük, dayanışma, dürüstlük, çalışkanlık, adalet, sevgi, barış, bağımsızlık, eşitlik, aile birliğine önem verme, duyarlılık ve tasarruf değerleri öğrenciler tarafından ifade edilmiştir. Özellikle yoğun olarak gerçekleştirilen canlandırma etkinliklerinin bu değerlerin işlenmesinde etkili olduğu öğrenciler tarafından dile getirilmiştir. Tasarruf değeri yaratıcı drama yönteminden ziyade yaratıcı drama yöntemi ile işlenen *Bilinçli Tüketicilik* konusundan kaynaklı olarak ifade edilmiştir. Literatür incelendiğinde yaratıcı drama yönteminin değer eğitiminde etkili olduğu görülmektedir. Çiçen (2019) tarafından yapılan araştırmada yaratıcı drama yöntemi sayesinde öğrencilerin saygı ve eşitlik değerlerini kazandığı ortaya çıkmıştır. Çelik ve Buluç (2018) tarafından yapılan deneysel araştırmada yaratıcı drama yönteminin kullandığı deney grubu öğrencilerinin duygu ve düşüncelere saygı, hoşgörü ve bilimsellik değerlerini kazandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Zengin ve Yalçınkaya'nın (2016) yapmış olduğu araştırmada ise yaratıcı drama yönteminin kullanılması öğrencilerin hoşgörü, saygı gibi değerleri kazanmasında etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgulara dayanarak değer eğitiminde yaratıcı drama yöntemi etkili olduğu söylenebilir. Öğrenciler, yaratıcı drama ile işlenen sosyal bilgiler dersleri ile eğlenerek öğrenme, kalıcı öğrenme sağlama, konuları pekiştirme ve dayanışma ortamı oluşturmanın amaçlandığını ifade etmişlerdir. Eğlenerek öğrenmenin kalıcı öğrenmeler sağladığını ve konuları pekiştirmede yardımcı olduğunu söylemişlerdir. Heatcote (2008) 'un da söylediği gibi öğrenciler dersi eğlenceli buldukları için daha iyi odaklanma şansı elde etmişlerdir denilebilir.

Araştırma sonuçları genel olarak ele alındığında yaratıcı drama yönteminin sosyal bilgiler derslerinde öğretmenler tarafından kullanılması gerektiği sonucuna varılabilir. Fakat araştırma

bulgularında da olduğu gibi öğrenciler grup çalışmaları gerçekleştirirken öğretmenin çok dikkatli olması gerekmektedir. Uygulayıcılar, gruplarda öğrencilerin hepsinin eşit bir şekilde söz sahibi olduğundan emin olmalıdır.

Bu araştırma nitel bir çalışma olup bir özel okulun 17 kişilik sınıfıyla sınırlı kalmıştır. Bu sonuçlar ile bir genellemeye varmak mümkün değildir.

Kaynakça

- Adıgüzel, Ö. (2018). *Eğitimde yaratıcı drama*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Akpınar, M., ve Kaymakçı, S. (2012). Ülkemizde sosyal bilgiler öğretiminin genel amaçlarına karşılaştırmalı bir bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 605-626.
- Aksüt, S. (2016). *5. sınıf sosyal bilgiler dersinde drama yönteminin öğrenci başarısına, tutumuna ve kalıcılığa etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Arastaman, G., Öztürk Fidan, İ. Ö., ve Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: Kuramsal bir inceleme. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75.
- Arısoy, G. N. (2019). *6. sınıf sosyal bilgiler dersinde drama yöntemi kullanımının öğrenciler üzerindeki etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aykaç, M. (2008). *Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aykaç, M., ve Adıgüzel, Ö. (2011). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 297-314.
- Bingöl, K. T. (2015). *İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinin drama tekniğiyle işlenmesinin akademik başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Çiçen, M. E. (2019). *Değer eğitimi temelli drama programının 6. sınıf öğrencilerinin demokratik değerleri kazanmalarına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, Ö., ve Buluç, B. (2018). Disiplinler arası yaklaşımla değer öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 67-88.
- Demirel, Ö. (2020). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Günüş, S., Odabaşı, F., ve Kuzu, A. (2012). Yaşam boyu öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 309-325.
- Heathcote, D. (2008, Kasım 21-23). 13. Uluslararası eğitimde yaratıcı drama Dorothy Heatcote ile söyleşi. (Ö. Adıgüzel, Röportaj Yapan, İ. Güven, ve Z. Özen, Çevirmenler) Çağdaş Drama Derneği.
- Karataş, O. (2011). *İlköğretim I. kademe sosyal bilgiler dersi doğal afet eğitiminde drama tekniğinin öğrencilerin başarılarına etkisi: Deneysel çalışma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Kartal, T. (2009). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersi ilk çağ tarihi konularının öğretiminde drama yönteminin öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- McCaslin, N. (2016). *Yaratıcı drama sınıf içinde ve dışında*. Ankara: Nobel.
- Mills, G. E. (2011). *Action research: A guide for the teacher researcher*. New Jersey: Pearson.
- Nayci, Ö. (2011). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Nayci, Ö. ve Adıgüzel, Ö. (2017). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 42(192), 349-365.
- Önder, A. (2016). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Öztürk, M. (2014). *Coğrafya eğitiminde araştırma*. Ankara: Pegem Akademi.
- Rüzgar, M. A. (2014). *6.sınıf sosyal bilgiler programındaki ipek yolunda Türkler ünitesinde geçen göç kavramının drama yöntemiyle işlenmesinin öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.
- Sarı, D. (2017). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, tutumlarına ve öğretimin kalıcılığına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, Ordu.
- Sönmez, V. (2011). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu. (2020, Haziran). *Eğitim*. Erişim Adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Uyungül, Ö. (2016). *Yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin öğrenme stillerine göre Sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına, akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Üstündağ, T. (2016). *Yaratıcı drama öğretmenimin günlüğü*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yalçınkaya, E. (2010). Sosyal bilgiler dersinde kullanılan drama yöntemine ilişkin öğrenci görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 186, 278-288.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, S. (2013). *Sosyal bilgiler derslerinde drama yöntemi ile öğretimin öğrencilerin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarı düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Zayımoğlu, F. (2006). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersi "coğrafya ve dünyamız" ünitesinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının öğrenci başarısı ve tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zengin, E. E., ve Yalçınkaya, E. (2016). *Yöntem olarak yaratıcı drama kullanımının ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler programındaki değerlere etkisi*. *Mediterranean Journal of Humanities*, 6(2), 221-236.

Ekler

Konu: Haklarımı Kullanıyorum

Yer: Okul Drama Salonu

Grup: 5/B sınıfı

Süre: 40+40 dakika

Yöntem: Yaratıcı Drama

Teknikler: Rol Oynama ve Doğaçlama

Kazanım 5: Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.

A. ISINMA

Etkinlik 1:

Öğrenciler alanda serbest bir şekilde dolaşır. Öğretmen katılımcılara şu yönergeleri verir:

Şu an üzerinizde yeni aldığınız bir gömlek var. Gömleğinizi incelerken dikişlerinde söküklük olduğunu fark ediyorsunuz.

Canınız bir ayran istiyor ve bir ayran satın alıyorsunuz. Ayranı yudumladınız fakat ağzınıza ekşi bir tat geliyor. Son kullanma tarihine baktığınızda geçmiş olduğunu görüyorsunuz.

İnternette çok beğendiğiniz bir pantolonu sipariş verdiniz. Kargonuz geldi. Heyecanla kargoyu açıyorsunuz. Fakat pantolonunuz istediğiniz boyutta değil. Neredeyse bir bebeğin giyeceği kadar küçük!

Ara Değerlendirme

- Neler hissettiniz?
- Bu tip durumlarla karşılaştığınızda neler yapabilirsiniz?

B. CANLANDIRMA

Etkinlik 2: Öğrencilere aşağıdaki dramatik durumlar verilerek bu durumların devamını canlandırmaları söylenir.

- İki kardeş kıyafet almak için alışverişe gidiyorsunuz. Alışverişte biriniz çok beğendiği bir pantolonu diğeriniz ise çok beğendiği bir gömleği satın alıyor. Eve döndüğünüzde gömleğin kollarından birinin daha kısa olduğunu fark edip değişim için geri götürüyorsunuz. Fakat kasaya vardığınızda fişinizin olmadığını fark ediyorsunuz.
- Annenizle birlikte pasta yapacaksınız fakat evde eksik malzemeler olduğunu fark ediyorsunuz. Eksik malzemeleri almak için markete gidip krema, çikolata sosu ve süt satın alıyorsunuz. Eve dönüp tarife göre malzemeleri kaba koymaya başlıyorsunuz. Sütü açtığınızda çok kötü bir koku ile karşı karşıya kalıyorsunuz. Son kullanma tarihine baktığınızda son kullanma tarihinin çoktan geçmiş olduğunu fark ediyorsunuz.
- Evinize yeni bir perde almak istiyorsunuz. Bir perdeciye gidip modelini ve rengini seçip ölçülerini veriyorsunuz. Kısa bir süre sonra siparişinizi alıp eve getirdiğinizde

perdelerin söylediğiniz ölçülerin yarısı kadar olduğunu görüyorsunuz. Fişinizi alıp iade etmek için geri gittiğinizde satıcının bunun mümkün olmayacağını söylüyor.

C. DEĞERLENDİRME

Etkinlik 3: Öğrencilere aşağıdaki sorular sorulur.

- Bugün neler yaptık, neler hissettiniz?
- Alışveriş esnasında dikkat etmemiz gereken unsurlar nelerdir?
- Alışverişten sonra istemediğimiz bir durumla karşı karşıya kalırsak nerelere başvurabiliriz?
- Bir tüketici olarak haklarınızı nasıl kullanırsınız?

Extended Summary

Students Opinions Related to the Creative Drama Method Used in Social Studies Lesson Introduction

Cansu Çetinkaya Aydoğdu³

Cevdet Kırpık⁴

The most important characteristic of drama that can be shaped with a method is that it can reach all emotional and kinetic dimensions. Thanks to this feature, it is a method that establishes a relationship between learning and emotions. (Üstündağ, 2016). The application of the method of creative drama, which enables the use of many different senses, in the generally abstract degree course in social studies will give concrete form to the study. According to Heatcote (2008), one of the greatest benefits of using creative drama in education is that it allows students to focus on the classroom.

In this research, the learning area production, distribution and consumption in the social studies curriculum was processed using the creative drama method. In this way, creative drama lesson plans have been created that enable students to learn by doing and learn with fun based on their experiences. The aim of the research is to show how the creative drama method can be used in social studies classes and to determine the opinions of students on social studies classes using the creative drama method. For this purpose, the study looked for answers to the following questions:

1. How can the creative drama method be used in social studies?
2. What are the students' views on the Social Studies course taught with the creative drama method?

Methods

In this research, various creative drama activities were developed for the 5th grade Production, Distribution and Consumption learning area of the Social Studies course. Developed activities were implemented and evaluated.

Action research, one of the qualitative research methods, was used in the study. Action research is process-oriented. It's about working a long time on a certain process in your own environment and collecting data on the focused problem. In action research, "researcher notes, student work, diaries, individual or focus group interviews, observations, documents" can be used as data collection tools (Yıldırım & Şimşek, 2016). Semi-structured interviews and student diaries were used in this study.

3 Doktora Öğrencisi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi, e-posta: cansucetinkaya@anadolu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4262-6653

4 Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi A.B.D., e-posta: cevdetk@erciyes.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-2183-1255

Results

In the research, themes such as the emotions revealed by the creative drama, the effect on the students' interest in the classroom, the effect on friendship relationships, the effect on the level of understanding, the effect on the level of memory, their negative aspects, advantages, comparison with the traditional method, the values it brings and its goals have been achieved.

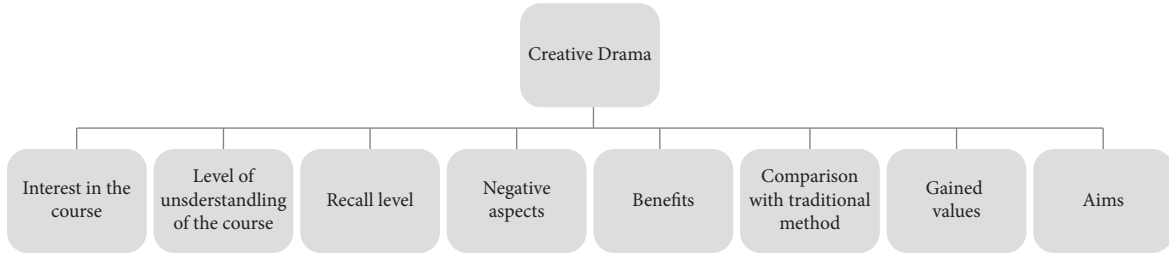

Figure 1. Themes

The topics in Figure 1 were created based on the data from interviews and student diaries. Among these themes, the effects of creative drama on friendship relationships and interest in teaching were obtained from both interviews and student diaries. Other topics were obtained from student interviews.

The application of the creative drama method in class has shown some emotions in the students. With the use of creative drama method, it was concluded that the students had fun, were happy and their self-confidence increased in Social Studies lessons. Teaching in an environment where students are happy and loved is one of the factors that increases their interest in the class and makes them more willing.

With the use of the creative drama method in the social studies course, communication between the students has increased. This situation had a positive effect on friendship relationships in general. In this regard, the data from the interviews with the students provide similar results as the student diaries. Most of the students stated that their sincerity increased, their cohesion grew and they got to know each other better.

In the interviews, the majority of students stated that creative drama has a positive effect on the level of knowledge of social studies. Two students with a high cognitive level stated that the creative drama method did not have a positive effect on understanding the lesson, but their willingness to learn had increased compared to the past.

. Within the scope of the research, the effect of the use of the creative drama method in the social studies degree on the memory level of the subjects was sought. Questions in this direction were asked in the interviews with the students. Students with different cognitive levels answered most of the teacher's questions correctly. Taking into account the date of the semi-structured interview and the end date of the topics, it was found that, despite the elapsed time (4 weeks), the students mostly answered the questions correctly.

The negative aspect of the creative drama method for the students was that they couldn't be in the same group with the friends they wanted. In the interviews, the students made comparisons between the creative drama method and teaching using traditional methods. Students stated that they preferred the first method.

The effect of the use of creative drama in the social studies course on value teaching was also investigated. The students who participated in the interviews stated that they derived many values, particularly respect, benevolence and responsibility, from the values contained in the social studies curriculum.

The students said that the purpose of using creative drama in lessons is to learn by having fun the most. Realizing permanent learning and reinforcing the subjects thanks to the creative drama method was another answer given by the students.

Discussion and Conclusion

As part of the research, it was emphasized how the social studies course can be integrated into the method of creative drama and activities were carried out with a study group of 17 students. Students said they had fun, were happy and liked the method with these applications, while some students said that their self-esteem increased. Similar results were obtained in the study by Yalçınkaya (2010): Students said the classes were fun and they felt happy.

According to the research, creative drama activities had a positive effect on student interest in the social sciences course. It is one of the results of many studies that the use of the creative drama method in social studies has a positive effect on students' attitudes towards studying (Arısoy, 2019; Uygungül, 2016; Aksüt, 2016). The students stated that the use of the creative drama method in the classroom aims to learn with fun, to learn permanently, to deepen the subjects and to create an atmosphere of solidarity. The students said that learning while having fun lasts and helps to deepen the subjects. As Heatcote (2008) said, it can be said that students have a better chance of focusing because they find the class comfortable.

Recommendations

Looking at the research results in general, it can be said that the creative acting method should be used by teachers in social studies classes. However, when working in groups, the teacher must be a very good observer. The teacher should ensure that all students have an equal say in groups.